

Komisja analizuje możliwości pobudzenia europejskiej przestrzeni badawczej

UE poczyniła postępy w budowaniu bardziej zintegrowanego, wydajnego i atrakcyjnego jednolitego rynku badań naukowych i innowacji, ale potrzebne są dalsze prace, aby w pełni wykorzystać jego potencjał. Takie wnioski płyną z komunikatu w sprawie wdrażania europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), który Komisja przyjęła w dniu dzisiejszym, potwierdzając swoje zobowiązanie do umieszczenia badań naukowych i innowacji w centrum przyszłego wzrostu gospodarczego Europy. Jak podkreślono w sprawozdaniu Draghiego i wytycznych politycznych dla następnej Komisji, badania naukowe i innowacje są kluczowymi czynnikami wpływającymi na odporność gospodarczą, konkurencyjność i dobrostan.

Zainicjowana w 2000 r. w celu rozwiązania problemu rozdrobnienia europejskiego krajobrazu badawczego i nadana nowemu impulsowi w 2020 r. EPB ma na celu stworzenie dynamicznego i atrakcyjnego środowiska dla naukowców i innowatorów w całej Europie, dzięki czemu będzie dla nich odpowiednim miejscem. W nowym komunikacie podsumowano postępy poczynione w ramach czterech celów strategicznych uzgodnionych z państwami członkowskimi i podkreślono obszary, w których konieczne są dalsze prace:

- **Priorytetowe traktowanie inwestycji i reform:** Komisja współpracowała z państwami członkowskimi w celu dostosowania wysiłków w zakresie badań naukowych i innowacji, wspierając reformy i inwestycje za pośrednictwem funduszy polityki spójności, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz wsparcia eksperckiego w ramach Instrumentu na rzecz Wspierania Polityki w ramach programu „Horyzont Europa” i Instrumentu Wsparcia Technicznego. Europa jest jednak nadal daleka od osiągnięcia celu, jakim jest przeznaczanie 3 % unijnego PKB na badania i rozwój (R&D). Kluczową kwestią pozostaje niski poziom inwestycji prywatnych, co utrudniają bariery regulacyjne, prawne i administracyjne, którymi należy się zająć, aby przyciągnąć większą liczbę inwestorów i innowatorów.
- **Poprawa dostępu do doskonałości:** Wsparcie udzielane w ramach programu „Horyzont Europa” na projekty współpracy i programy mobilności, takie jak działania „Maria Skłodowska-Curie”, przyczyniło się do wzmocnienia sieci współpracy naukowej. Część programu „Horyzont Europa” obejmująca rozszerzenie zainwestowała do tej pory ponad 1 mld euro, aby wesprzeć rozwój silniejszych zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji w państwach członkowskich osiągających słabsze wyniki. Potrzeba jednak więcej pracy, aby ograniczyć biurokrację i zapewnić naukowcom lepsze informacje na temat dostępnych możliwości.
- **Przełożenie wyników na skutki gospodarcze:** Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) stała się największym inwestorem w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii w Europie, a każde euro zainwestowane przez fundusz EIC przyciąga cztery euro od inwestorów prywatnych. Ramy EPB przyczyniły się do opracowania wraz z państwami członkowskimi ukierunkowanych wytycznych dotyczących gospodarczego wykorzystania wyników badań i planów działania w zakresie technologii, ale Europa nadal potrzebuje więcej kapitału wysokiego ryzyka, aby skalować przełomowe innowacje. Niedawne [uruchomienie sieci zaufanych inwestorów stanowi krok naprzód w konsorcjowaniu](#) europejskich inwestorów.
- **Pogłębienie EPB:** Ramy EPB doprowadziły do znacznych postępów w poprawie warunków pracy i rozwoju kariery naukowców, w tym poprzez przyjęcie zalecenia Rady w sprawie karier naukowych, ale nadal można zrobić więcej. Zgodnie z wartościami europejskimi program „Horyzont Europa” przewodził również działaniom na rzecz dalszego zwiększania równouprawnienia płci i rzetelności badawczej, otwartej nauki i wymiany danych. Poprzez przyjęcie zalecenia Rady w sprawie bezpieczeństwa badań naukowych poczyniono również dalsze postępy w celu zapewnienia bezpieczeństwa europejskich badań naukowych. Należy jednak dołożyć większych starań, aby wyeliminować utrzymujące się dysproporcje w możliwościach rozwoju kariery zawodowej w całej Unii oraz zapewnić długoterminową stabilność i dostępność europejskiej infrastruktury badawczej i technologicznej.

Kontekst

W ciągu ostatnich dwudziestu lat EPB spowodowała zmiany strukturalne, gospodarcze i polityczne. Obecne ramy EPB wynikają z procesu rewitalizacji, począwszy od [komunikatu Komisji z 2020 r. w sprawie nowej EPB na rzecz badań naukowych i innowacji](#), a następnie nowych ram polityki i zarządzania przyjętych przez Radę, oraz zalecenia Rady w sprawie paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie, a także konkluzji Rady w sprawie przyszłego zarządzania europejską przestrzenią badawczą (2021 r.).

Pierwszy program polityki w zakresie EPB (2022–2024) zbliża się do końca i przynosi wymierne rezultaty, a niniejszy nowy komunikat jest przygotowywany jako drugi program polityki w zakresie EPB (2025–2027).

Aby uzyskać więcej informacji

[Komunikat w sprawie wdrażania Europejskiej Przestrzeni Badawczej](#)

[Zestawienie informacji na temat komunikatu](#)

[Platforma Europejskiej Przestrzeni Badawczej](#)

[Program polityki w zakresie EPB na lata 2022–2024](#)

[Sprawozdanie monitorujące EPB za 2023 r.](#)

[Sprawozdania krajowe EPB za 2023 r.](#)